

Hadorph: 11 **u** saknas; 16 **a** (tvåsidigt); 18 **s** är en lodrät hst, som når ända ner; 33 **a** (tvåsidigt), 57 **u**, 67 **u**. — Celsius: Ett + vid inskriftens början. 11 **u** saknas; 16 **e**; 18 **s** ett streck uppifrån av halv runhöjd; 23 **e**, 57 **y**, 67 **y**. — Brocman, som förefaller att själv ha granskat stenen, betygar, att B 161 är i huvudsak riktig. Hans avvikelser äro små: 11 **u** saknas; 16 **a**; 18 **s**, ett vanligt, tredelat **s**; 33 **i**, 57 **y**, 67 **y**. — Dybeck har iakttagit 11 **u**; 16 **a**, 18 **s**, ett rakt streck ända ned; 20 **a** saknas; 33 **e**, 57 **u**, 60—61 **si** binderuna; 67 **u**. — Brate: 11 **u** saknas; 16 **i** eller **a**; 18 **s** är ett streck upptill av halv runhöjd; 33 **e** eller **a**, sannolikt det förra; 57 **y**, 67 **u**.

Inskriften har flera egenheter: 1. Runor av »svensk-norsk» typ. Alltid **a** och **n** med bistav endast på ena sidan av huvudstaven. Likaså **o** och alltid **t**, vilket senare i Uppland är mera ovanligt. I **f** går nedre bistaven ej upp till slinglinjen. En gång förekommer ett »svenskt-norskt» **s**, med ett kort lodrätt streck av halv runhöjd. 2. Skiljetecken är ett litet streck, som än hugges lodrätt, än vågrätt, än snett åt höger, än snett åt vänster. 3. Ornamentiken är enkel och för uppländska förhållanden ovanlig. Runslingan saknar utsmyckning vid början och slut. Den följer stens konturer och fortsätter i en vågrät slinga nedtill. Från denna reser sig på ett kort skaft ett enkelt tecknat kors på stenyttans mitt. 3. Formen **mopor** (men **fapur**, **sustur**) kunde möjligen antyda tillvaron av vokalbalans i ristarens språk. 4. Stenen är rest av en man över hans döda fränder, hans fader och moder, hans bröder och hans syster, sålunda över en hel familj, varav dock ingen nämnes vid namn.

Redan Brocman har insett, att i **uik·husum** avser Viksjö, numera en herrgård, tidigare en by, belägen 2 km SV om Jakobsberg. Namnet skrevs under medeltiden *Wikhusum* (t. ex. SRP 484).

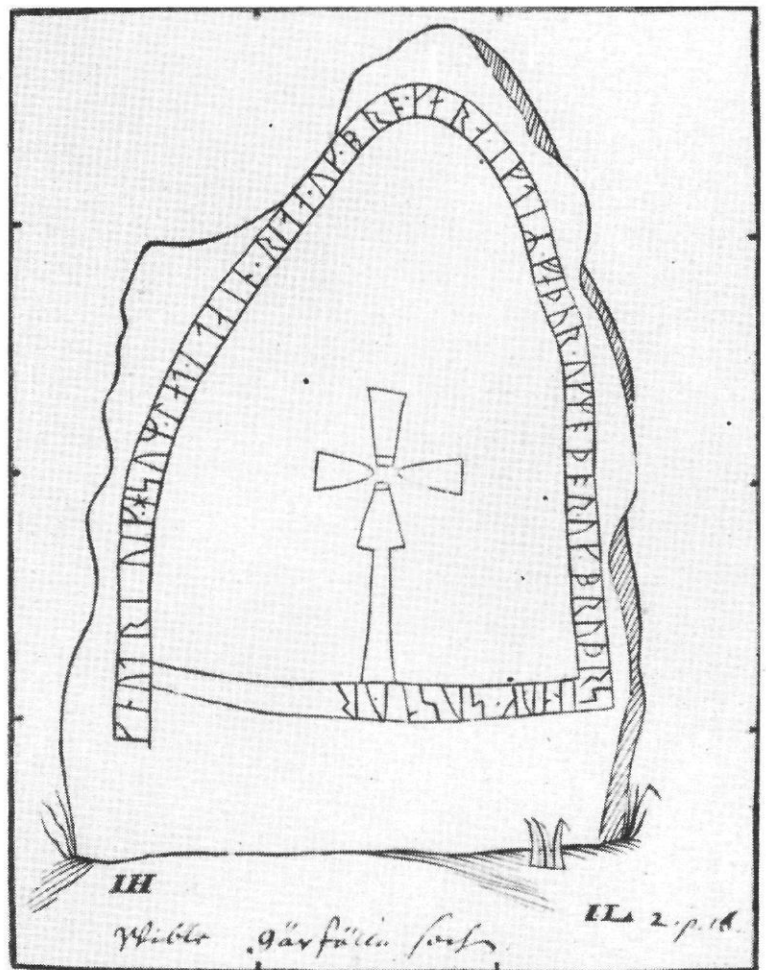

Fig. 74. U 92. Vible, Järfälla sn. Efter B 161.

93. Väddesta, Järfälla sn.

Litteratur: O. Celsius, SR 2, s. 447.

Den enda kända uppgiften om denna runsten finnes hos Celsius, som den 1 aug. 1728 har antecknat: »Järfälla Sⁿ Väddesta, icke långt ifrån väderqvarnen, på en backe i gårdet.» Hans läsning lyder i translitteration:

· **srku**astr × **auk** × **tasr** × **a** . . . **a** - **utr** + **pair** × **ltu** + **if** - **r** **pour** + **staih** +

Sigvastr ok . . . ok Anundr(?) þæir letu æftir þorstæin.

»Sigvast och . . . och Anund de läto (resa stenen) efter Torsten.»

Till läsningen: Vid 2 **ṛ** och 26—27 **lt** har Celsius antecknat ett: *sic!*, efter 16 **a** »borta och sönder».

Runan **ṛ** är tydligen i denna inskrift, liksom i U 60 och U 124, tecken för *i*. 41 **h** är felristning (eller felläsning) för **n**; 36 **ṛ** torde vara fel för **r** (liksom 25 **r** står för väntat **ṛ**) och 33—41 **pour + staih**, trots skiljetecknet, namnet *ack. þorstæin*. För beteckningen **ou** jfr Sö 338. Om utelämnande av infinitiven *ræisa* och objektet *stæin* se ovan U 40 och U 52.

Yttersten, Järfälla sn.

I *Ransakningarna* 1667—84 uppger kronolänsman Bertold Dalholm, att »uthi Yttersteen wedh Byn finnes en Runsten». Hadorph har emellertid i marginalen antecknat: »fehlt», och någon runsten har ej heller senare anträffats på platsen.

Anm. Vid Sandvik i Järfälla sn finnes en sten med runristning från senare tid, o. 100 m. från Sandviks huvudbyggnad och 50 m. SÖ om Sandviks brygga. Inskrift: **nukust × frias × snatuik ×**. Ristaren har förväxlat **a** och **n** och använder **ṛ** för *e*.

94. Sollentuna kyrka.

Pl. 59.

Litteratur: D 2: 44. R. Dybeck, Svenska runurkunder 2, s. 16 (nr 65); UFT h. 2 (1872), s. 60; E. Brate, Anteckningar 1902, 1903 (ATA); N. Göransson och M. Svensén, Vår hemsocken Sollentuna (1931), s. 40.

Äldre avbildningar: Dybeck a. a.; Brate (ATA).

»Ett hittills icke bemärkt stycke af en runsten, inmuradt i foten till en väggpelare i Sollentuna kyrka på norra sidan» (Dybeck); »mitt emellan sakristidörren och läktaren» (Brate). Vid kyrkans reparation 1902 uttogs stenen och restes sedermera på kyrkogården, omkring 25 m. SSÖ om långhusets östligaste del och omkring 5 m. S om östra stigluckan.

Gråsten. Höjd 1,75 m., bredd 1,05 m. Ytan är slät och ristningen mycket tydlig, där den är bevarad. Alla linjer ha varit djupt huggna. Nedtill har stenen skadats, vilket orsakat defekter i inskriftens början och slut.

Inskrift:

- - **lugi + ok kunar + litu + risa : stin + pina + iftir + kiru + fapur . . . halbi : hans ant**
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

[*Fu*]llugi(?) ok Gunnarr letu ræisa stæin þenna æftir Gæirrød(?), faður . . . [*Guð*] hialpi hans and.

»Fullhuge och Gunnar läto resa denna sten efter Gerröd, [sin] fader. Gud hjälpe hans ande.»

Till läsningen: Av runan 1 finns övre delen och v. sidan av hst i behåll. Då 4—6 **ugi** är säkert och 3 synes ha varit **l**, torde det första namnet ha varit **fulugi**. 5 **g** är tydligt stunget. 6 **i** är säkert (icke **a**). Icke stungna äro 9, 35 **k**, 15, 19, 24, 27, 30, 36 **i**. Efter 8 **k** finns intet sk. — Dybeck: 1—6 **.. luki**. — Brate ville 1902 läsa 1—6 **s[t]ruga**, men 1903 [**fu**]lugi; 35—38 **kiru**.

Om namnet *Fullugi* se U 41. Ovisst är, vilket mansnamn, som avses med 35—38 **kiru** (ack.). *Gæiri* är väl känt, men en mansnamn **Gæira* är knappast tänkbart. Möjligen är det en onöjaktig beteckning av *Gæirrød*, som väl i talspråket blivit *Gæiruð* eller kanske *Gærruð*; att följande ord *faður* började med ett frikativt ljud, kan ha bidragit till att *ð* utelämnats.